

Η Δικαιοσύνη στον χάρτη των εξελίξεων. Η στάση που πρέπει να κρατήσουν οι Δικαστικές Ενώσεις

Φανή Σωτηριάδου, Πρωτοδίκης ΔΔ

Γιώργος Μαρμαρίδης, Πρωτοδίκης ΔΔ

Βασίλης Φαϊτάς, Εφέτης ΔΔ

Οι σχεδιασμοί για τη Δικαιοσύνη: Τα τρέχοντα σχέδια για τη Δικαιοσύνη αποτυπώνονται σε σειρά θεσμικών κειμένων τα οποία περιέχουν τις στρατηγικές κατευθύνσεις για την ελληνική οικονομία και τους θεσμούς. Το πιο κρίσιμο εξ αυτών είναι ίσως το Ελληνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (βλ. σχετ. <https://www.minfin.gr/web/guest/tameio-anakampses/> όπου και ο οικείος Κανονισμός). Στον άξονα 4.3 του εν λόγω Σχεδίου που αφορά το «σύστημα δικαιοσύνης» και ο οποίος κατατάσσεται στο πεδίο «Ιδιωτικές επενδύσεις, οικονομικός και θεσμικός μετασχηματισμός» η βελτίωση της αποτελεσματικότητας της απονομής της δικαιοσύνης συνδέεται με μεταρρυθμίσεις που αφορούν:

- 1) Στη δημιουργία ειδικών τμημάτων.
- 2) Στη συγκρότηση και λειτουργία στο Υπουργείο Δικαιοσύνης γραφείου συλλογής και επεξεργασίας στατιστικών στοιχείων δικαστηρίων (JustStat).
- 3) Σε αλλαγές στην οργανωτική δομή των δικαστηρίων.
- 4) Στην αναβάθμιση των συστημάτων τήρησης αρχείων.
- 5) Στην επέκταση των πληροφοριακών συστημάτων και των ψηφιακών δεξιοτήτων των δικαστών και του δικαστικού προσωπικού.
- 6) Σε στοχευμένες επενδύσεις σε κτήρια.
- 7) Στη δημιουργία ηλεκτρονικού μητρώου δομών.

Όπως αναφέρεται στον ανωτέρω άξονα, στόχος της επιτάχυνσης και βελτίωσης της αποτελεσματικότητας του συστήματος απονομής δικαιοσύνης είναι «η ενίσχυση της οικονομικής και κοινωνικής ανθεκτικότητας και της

κοινωνικής συνοχής», καθώς «ένα αποτελεσματικό και λειτουργικό σύστημα δικαιοσύνης βοηθά στην αντιμετώπιση του ιδιωτικού χρέους και διευκολύνει την μείωση των μη εξυπηρετούμενων υποχρεώσεων (NPEs)».

Ένα άλλο κρίσιμο κείμενο στο οποίο αποτυπώνονται οι σχεδιασμοί για τη Δικαιοσύνη είναι η Έκθεση της Επιτροπής Πισσαρίδη, το τελικό κείμενο της οποίας συντάχθηκε στις 14.11.2020 (βλ. σχετ. <https://government.gov.gr/schedio-anaptixis-gia-tin-elliniki-ikonomia/>). Στο προοίμιο του Κεφαλαίου 4.2 που αφορά τη Δικαιοσύνη οι προτεινόμενες μεταρρυθμίσεις συνδέονται ευθέως με την απορρόφηση πόρων από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Ανάκαμψης. Οι σημαντικότερες προτάσεις της Έκθεσης συνοψίζονται στα εξής:

- 1) Στην προώθηση εξωδικαστικών μορφών επίλυσης διαφορών. Προτείνεται, μεταξύ άλλων, να καταστεί ευθύνη του δικαστή η πρόταση «ενός εύρους εύλογης διευθέτησης της διαφοράς», να δοθούν κίνητρα σε δικηγόρους προκειμένου να κάνουν χρήση μηχανισμών εξωδικαστικής επίλυσης και να επικυρώνεται δικαστικά τυχόν εξωδικαστική συμφωνία, ώστε «να παρέχεται δικαστική κάλυψη σε διοικητικούς υπαλλήλους» (να αποκλείεται δηλ. ο κίνδυνος να κατηγορηθούν ότι ενήργησαν κατά των συμφερόντων του Δημοσίου).
- 2) Στην εκπαίδευση των δικαστών σε θέματα οικονομικής επιστήμης, λογιστικής και χρηματοοικονομικών.
- 3) Σε αλλαγή του τρόπου αξιολόγησης των δικαστών. Προτείνεται οι δικαστές να αξιολογούνται για το σύνολο των αποφάσεών τους, με έμφαση στα ποσοτικά χαρακτηριστικά (θα ελέγχεται ο «μέσος όρος διεκπεραίωσης» υποθέσεων και το «ποσοστό ανατροπής των αποφάσεων σε επόμενο βαθμό», όπως κατά λέξη αναφέρεται).
- 4) Σε αλλαγή του τρόπου εξέλιξης των δικαστών. Προτείνεται η εξέλιξη των δικαστών να αποσυνδεθεί από την επετηρίδα και να συναρτάται πρωτίστως με την πορεία της επιμόρφωσής τους (κυρίως, όπως αναφέρεται, ως προς τις «ψηφιακές δεξιότητές τους»), αλλά και με τα διοικητικά τους χαρακτηριστικά.
- 5) Στη δημιουργία ενός σώματος «επίκουρων δικαστών» που θα συνδράμουν τους δικαστές με την έρευνα στη νομολογία. Οι επίκουροι θα έχουν «ολιγοετή θητεία μετά από την οποία μπορούν να εργαστούν στον δικαστικό ή στον δικηγορικό κλάδο».

6) Στην ψηφιοποίηση της δικαιοσύνης με στόχευση η χρήση των σχετικών συστημάτων να γίνει υποχρεωτική για όλους (π.χ. όπως αναφέρεται χαρακτηριστικά «όλα τα έγγραφα να κατατίθενται ψηφιακά από τους διαδίκους»).

7) Σε επανασχεδιασμό του δικαστικού χάρτη στην κατεύθυνση των συγχωνεύσεων επαρχιακών δικαστηρίων και της διαίρεσης μεγάλων δικαστηρίων (αναφέρεται ενδεικτικά το Πρωτοδικείο Αθηνών).

8) Στη δημιουργία ειδικών τμημάτων ως προς τις υποθέσεις σημαντικού οικονομικού ενδιαφέροντος (αναφέρεται ιδίως ο ανταγωνισμός, η πτώχευση και η εταιρική διακυβέρνηση).

9) Στη νομοθέτηση διατάξεων που θα θέτουν «εύλογες χρονικές προθεσμίες για την πρόοδο και περάτωση των δικών».

10) Στην πρόσληψη δικαστικών υπαλλήλων και στη διεύρυνση του ωραρίου των δικαστηρίων.

Τους ίδιους, αλλά και άλλους παρεμφερείς στόχους (εισαγωγή Τεχνητής Νοημοσύνης στη Δικαιοσύνη, δικαστικό μάνατζμεντ κλπ.) μπορεί κανείς να εντοπίσει και σε άλλα ανάλογα κείμενα. Η σχετική θεματολογία έχει αναπτυχθεί σε ημερίδες και εκδηλώσεις (βλ. ενδεικτικά το 7^ο Οικονομικό Φόρουμ των Δελφών κ.ά.), ενώ τυγχάνει ιδιαίτερης προβολής από συγκροτήματα του Τύπου, μέσα μάλιστα από μια αντιεπισημονική προσέγγιση, που θεωρεί ως «αγκυλώσεις του δικαστικού συστήματος» την καθυστέρηση στην εισαγωγή των ανωτέρω «μεταρρυθμίσεων».

Στόχευση και βασική φιλοσοφία των εν λόγω σχεδιασμών: Θα περίμενε κανείς ότι οι σχεδιασμοί για τη Δικαιοσύνη θα απέβλεπαν στην εξασφάλιση της ακώλυτης ενάσκησης εκ μέρους όλων των πολιτών του δικαιώματος δικαστικής προστασίας. Πλην όμως οι πιο πάνω μεταρρυθμίσεις, όπως ομολογείται στα προαναφερόμενα κείμενα, στοχεύουν πρώτιστα (αν όχι αποκλειστικά) στην ενίσχυση της αντοχής της οικονομίας. Τίθενται μάλιστα και ιδιαίτεροι στόχοι που θα μπορούσαν να αναγράφονται σε εκθέσεις ιδιωτικών χρηματοπιστωτικών οργανισμών και ιδρυμάτων (αντιμετώπιση του ιδιωτικού χρέους, διευκόλυνση της μείωσης των μη εξυπηρετούμενων υποχρεώσεων). Τυχαία άραγε ο άξονας του Σχεδίου Ανάκαμψης που αφορά τη Δικαιοσύνη εντάχθηκε στο ευρύτερο πεδίο που αφορά τις ιδιωτικές επενδύσεις; Είναι φανερό ότι οι εμπνευστές των ανωτέρω σχεδιασμών δεν αντιλαμβάνονται τη

Δικαιοσύνη ως ουδέτερο παρατηρητή – κριτή των κοινωνικών ανταγωνιστών, όπως είναι ο συνταγματικός της ρόλος. Η βασική φιλοσοφία είναι να τεθεί η Δικαιοσύνη στην υπηρεσία της οικονομικής ανάπτυξης και να καταστεί πυλώνας προσέλκυσης επενδύσεων, κάτι που, άλλωστε, έχει τονιστεί επανειλημμένα και από την ηγεσία του Υπουργείου Δικαιοσύνης (και μάλιστα όχι μόνο από την παρούσα αλλά και από προηγούμενες). Ειδικότερα:

Οι αλλαγές στην οργανωτική δομή των δικαστηρίων αφορούν πρώτιστα τον τρόπο διοίκησής τους, ο οποίος θα προσομοιάζει με τη διοίκηση των μεγάλων ιδιωτικών επιχειρήσεων (δικαστικό μάνατζμεντ, κατάρτιση πλάνων, εμφάνιση στοιχείων ανταγωνισμού μεταξύ των δικαστηρίων κλπ.). Προς το σκοπό να μην καθυστερεί η ροή των κονδυλίων του Ταμείου Ανάκαμψης, τα μεγάλα δικαστήρια θα πρέπει να δημιουργήσουν ειδικά τμήματα για τις υποθέσεις που ενδιαφέρουν κυρίως τους στρατηγικούς επενδυτές (με έμφαση στους τομείς της ενέργειας και των τηλεπικοινωνιών), τα οποία θα απαρτίζονται από εξειδικευμένους δικαστές που θα έχουν τύχει επιμόρφωσης σε ζητήματα οικονομικής θεωρίας (πόσο ουδέτερης άραγε;). Αντιθέτως για τις υποθέσεις που αφορούν τους πολλούς προτείνεται η οδός των εξωδικαστικών μορφών επίλυσης διαφορών (με πιθανότατη την εμπλοκή μεγάλων δικηγορικών γραφείων και προφανώς με κόστος για τους ενδιαφερόμενους), ενώ κρίνεται περιττή η ύπαρξη δικαστηρίων σε κάθε περιοχή της Χώρας. Όσον αφορά τους ίδιους τους δικαστές, τα προαναφερόμενα σχέδια θα επιφέρουν θεσμική υποβάθμιση (με εξαίρεση ίσως τους δικαστές των ανωτάτων δικαστηρίων, το έργο των οποίων αφορά και στην διαμόρφωση και ενοποίηση της νομολογίας), καθόσον η αξιολόγηση και εξέλιξή τους θα γίνεται στη βάση κριτηρίων παρόμοιων με εκείνα που εφαρμόζονται για την ανάδειξη και εξέλιξη στελεχών μεγάλων επιχειρήσεων. Δικαστές θα εμπλέκονται στη διαδικασία των εξωδικαστικών συμβιβασμών (επικύρωση), ενώ μη δικαστές («επίκουροι» ή όπως κι αν ονομαστούν, με προοπτική μάλιστα μετέπειτα καριέρας στη δικηγορία) θα «εισέρχονται» στη διάσκεψη. Θα γενικευθεί η συμμετοχή δικαστών σε διοικητικά όργανα και επιτροπές, ασχέτως αν τα καθήκοντα θα θεωρούνται δικαιοδοτικής φύσης (βλ. π.χ. σήμερα τις Ανεξάρτητες Επιτροπές της Αρχής Προσφυγών). Στην πορεία την θεσμική μας υποβάθμιση θα ακολουθήσει η μισθολογική. Η λογική κόστους – οφέλους θα δημιουργήσει επιπλέον εμπόδια πρόσβασης στη

Δικαιοσύνη σε τμήματα του λαού, ιδίως στην επαρχία και σε κάθε περίπτωση θα δημιουργήσει δικαστήρια δύο ταχυτήτων. Η επέκταση της ψηφιοποίησης, ενώ επί της αρχής θα ήταν ευκαταίμα προς υποβοήθηση του έργου μας, στα προαναφερόμενα σχέδια εμφανίζεται αμφιλεγόμενη. Τούτο διότι η έμφαση δίνεται σε στατιστικά στοιχεία που προορίζονται να διασφαλίζουν την ταχύτερη υλοποίηση των ανωτέρω στόχων (π.χ. επιλογή κατηγοριών υποθέσεων που θα δικάζονται με fast track διαδικασίες, έλεγχος κάλυψης των πλάνων, επιλογή των προς συγχώνευση δικαστηρίων κλπ.), ενώ, άλλωστε συνδέονται και με την αξιολόγηση των δικαστών, ιδίως ως προς την επίτευξη των ποσοτικών στόχων. Συναφώς η θέσπιση αποκλειστικά ψηφιακού τρόπου κατάθεσης δικογράφων και εγγράφων θα επιφέρει πρόσθετα εμπόδια σε πολλούς διαδίκους κατά την άσκηση των δικονομικών τους δικαιωμάτων, ιδίως στις περιπτώσεις που δεν απαιτείται η διενέργεια διαδικαστικών πράξεων από δικηγόρο. Στα παραπάνω πρέπει να προστεθούν και οι εύλογοι προβληματισμοί ως προς την προοπτική εισαγωγής της Τεχνητής Νοημοσύνης στη Δικαιοσύνη, καθόσον δεν διευκρινίζεται αν θα έχει απλώς βοηθητικό χαρακτήρα (τήρηση πρακτικών, μετάφραση κειμένων κλπ.) ή αν θα αξιοποιηθεί προς το σκοπό αυτοματοποιημένης δικαστικής κρίσης, κάτι που εγκυμονεί σοβαρούς κινδύνους για το δικαίωμα σε δίκαιη δίκη.

Πόσο απέχουμε από την πραγματοποίηση αυτών των σχεδιασμών; Ήδη σε σειρά νομοθετημάτων έχουν περιληφθεί ρυθμίσεις που

υλοποιούν βασικές πτυχές τους. Ενδεικτικά επισημαίνουμε:

1) Με το Ενιαίο Κείμενο Δικονομίας για το Ελεγκτικό Συνέδριο (ν. 4700/2020, Α' 127) προβλέφθηκε η δυνατότητα fast track διαδικασιών μέσω ειδικών τμημάτων από εξειδικευμένους δικαστές στα πολιτικά δικαστήρια για υποθέσεις που αφορούν επενδύσεις στην ενέργεια, τις ηλεκτρονικές επικοινωνίες κλπ. (άρθρο 359). Συναφής ρύθμιση τέθηκε και για τα διοικητικά δικαστήρια και τα ειρηνοδικεία (άρθρο 360 - ήδη το θέμα ρυθμίζεται αναλόγως στον νέο ΚΟΔΚΔΛ).

2) Με το π.δ. 47/2022 (Α' 114) ρυθμίστηκε η λειτουργία στο Υπουργείο Δικαιοσύνης γραφείου συλλογής και επεξεργασίας στατιστικών στοιχείων δικαστηρίων (JustStat). Τα δικαστήρια υποχρεούνται να αποστέλλουν στο πιο πάνω γραφείο στατιστικά στοιχεία για την κάθε κατηγορία υποθέσεων και την κάθε δικαστική απόδοση ανά βαθμό δικαιοδοσίας και ανά περιοχή, ενώ τα

σχετικά στατιστικά δεδομένα πρέπει να διαβιβάζονται στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή Αξιολόγησης της Αποτελεσματικότητας της Δικαιοσύνης του Συμβουλίου της Ευρώπης και σε άλλους διεθνείς φορείς.

3) Στον νόμο που θέσπισε νέο πλαίσιο λειτουργίας της Εθνικής Σχολής Δικαστικών Λειτουργιών (ν. 4871/2021, Α' 246) προβλέφθηκαν ρυθμίσεις για παρακολούθηση εκ μέρους των εν ενεργεία δικαστών υποχρεωτικών σεμιναρίων (άρθρο 40). Η θεματολογία δίνει έμφαση αφενός στις επικείμενες αλλαγές στην οργανωτική δομή των δικαστηρίων (οργάνωση και διοίκηση δικαστηρίων, δικαστική δεοντολογία, διαχείριση χρόνου άσκησης καθηκόντων κ.ά.) και αφετέρου στην εμπέδωση της οικονομικής θεωρίας (οικονομικό δίκαιο, θέματα που αφορούν την ενέργεια, την κεφαλαιαγορά και τον ανταγωνισμό).

4) Στον νέο ΚΟΔΚΔΛ (ν. 4938/2022, Α' 109) περιλήφθηκαν διατάξεις που, μεταξύ άλλων, διευκολύνουν τις συγχωνεύσεις των δικαστηρίων και προβλέπουν δικαστήρια τηλεματικής (άρθρο 2), θέτουν το πλαίσιο της ίδρυσης ειδικών τμημάτων στην κατεύθυνση που προεκτέθηκε (άρθρο 4), θέτουν ασφυχτικά χρονικά πλαίσια για την έκδοση δικαστικής απόφασης, η τήρηση των οποίων είναι όρος προαγωγής (άρθρο 59), προβλέποντας μάλιστα και περικοπή μισθού για την παραβίασή τους (άρθρο 50) και θεσπίζουν κριτήρια αξιολόγησης των δικαστών, που είτε προκρίνουν την ταχύτητα έναντι της ποιότητας, είτε είναι καταφανώς άσχετα με τα αμιγώς δικαστικά καθήκοντα, όπως η παρακολούθηση επιμορφωτικών σεμιναρίων, είτε είναι, κατά κοινή αποδοχή, απρόσφορα και αντιεπιστημονικά, όπως η συνεκτίμηση της εξαφάνισης ή της αναίρεσης της δικαστικής απόφασης που συνέταξε ο επιθεωρούμενος (άρθρο 102).

5) Στον Κώδικα Δικαστικών υπαλλήλων (ν. 4798/2021, Α' 68) περιλήφθηκαν ρυθμίσεις που δυσχεραίνουν την ανέλιξη των δικαστικών υπαλλήλων (ιδίως άρθρο 113 παρ. 5) με κίνδυνο τον αποκλεισμό των «μη αρεστών». Σημειώνεται ότι η ψήφιση του νέου Κώδικα Δικαστικών Υπαλλήλων δεν συνοδεύτηκε από προσλήψεις δικαστικών υπαλλήλων, παρά τις σχετικές διακηρύξεις στα προαναφερόμενα κείμενα, ώστε να καλυφθούν κατά το δυνατό οι τραγικές ελλείψεις που υπάρχουν (παρότι μάλιστα στα τρία μεγάλα διοικητικά δικαστήρια δημιουργήθηκαν νέα τμήματα, ειδικά, με βάση τις ως άνω επιλογές).

6) Στον νόμο για τη Δικαστική Αστυνομία (ν. 4963/2022, Α' 149) περιλήφθηκε διάταξη που θεσμοθετεί τον εκπρόσωπο τύπου για τα δικαστήρια Αθήνας, Θεσσαλονίκης και Πειραιά (άρθρο 52), ρύθμιση η οποία, πέραν των άλλων προβλημάτων που θα δημιουργήσει (ιδίως σε σχέση με το δικαίωμα κριτικής των δικαστικών αποφάσεων), εντάσσεται εμφανώς στη λογική των δικαστηρίων που λειτουργούν με όρους που προσομοιάζουν με ιδιωτικές επιχειρήσεις.

Επισημαίνουμε ακόμα ότι πρόσφατα, σε συνάφεια με τα παραπάνω σχέδια, επιδιώχθηκε να εισαχθεί για τους διοικητικούς δικαστές, με μορφή κειμένου ήπιου δικαίου, ένας κώδικας δεοντολογίας που από την μια θα περιόριζε το δικαίωμα έκφρασης γνώμης του δικαστή «στους τοίχους του σπιτιού του» (και πάντα «χαμηλόφωνα») και από την άλλη θα υπονοούσε ότι ερμηνεία διάταξης αντίθετη με απόφαση ανώτερου δικαστηρίου μπορεί να έχει πειθαρχικού τύπου συνέπειες (δεν αναφερόμαστε ασφαλώς σε περιπτώσεις που προβλέπεται κατά νόμο δέσμευση ενός δικαστηρίου να ακολουθήσει την ερμηνεία που έκανε κάποιο ανώτερο, αλλά ούτε και στην περίπτωση πάγιας νομολογίας του ανώτατου δικαστηρίου).

Παρατηρούμε ότι συστηματικά και με γοργό ρυθμό χτίζεται μια νέα «Δικαιοσύνη» προσαρμοσμένη στις νέες ανάγκες της οικονομίας. Συμβατή με τους μεγάλους επενδυτικούς σχεδιασμούς, αλλά ακόμα πιο απρόσιτη για τους πολλούς. Τα ανωτέρω επιτείνονται αν αναλογιστούμε ότι τα σχέδια που υλοποιούνται κατά τα ανωτέρω έρχονται σε συνέχεια σειράς μέτρων που όλες οι κυβερνήσεις έλαβαν τα τελευταία χρόνια (ιδίως μετά τον ν. 3900/2010, Α' 213) και τα οποία κινούνταν στην κατεύθυνση της θέσπισης δικονομικών βαρών και άλλων εμποδίων πρόσβασης στα δικαστήρια.

Ποια πρέπει να είναι η στάση των δικαστών και των δικαστικών ενώσεων μπροστά στις εξελίξεις αυτές: Είναι βέβαιο ότι το επόμενο χρονικό διάστημα, ανεξαρτήτως ηγεσίας του Υπουργείου Δικαιοσύνης και προφανώς με όποια κυβέρνηση, θα ενταθεί η προσπάθεια άμεσης υλοποίησης των προαναφερόμενων σχεδιασμών. Οι δικαστικές ενώσεις οφείλουν να τοποθετηθούν συνολικά σε αυτούς, κάνοντας τις δικές τους προτάσεις και να παρεμβαίνουν κάθε φορά κατά τη διαδικασία επεξεργασίας και συζήτησης στη Βουλή όποιου συναφούς νομοθετήματος.

Ειδικά η Ένωση Διοικητικών Δικαστών θα πρέπει:

1) Να ζωντανέψει εκ νέου τις συλλογικές διαδικασίες λήψης αποφάσεων τις οποίες η ηγεσία μας την τελευταία διετία αδρανοποίησε. Επισημαίνουμε τη θετική συμβολή των συλλογικών διαδικασιών τόσο στο ζήτημα του κώδικα δεοντολογίας (όπου η σύγκληση της ΓΣ έλαβε χώρα με τη διαδικασία της συγκέντρωσης υπογραφών κατόπιν σχετικής άρνησης της πλειοψηφίας του ΔΣ), όσο και στο ζήτημα του ΚΟΔΚΔΛ.

2) Να αξιώνει αποφασιστικά τη συμμετοχή της σε νομοπαρασκευαστικές επιτροπές για σημαντικά θέματα της διοικητικής δικαιοσύνης και να ζητά να ακούγεται ως φορέας από την αρμόδια Επιτροπή της Βουλής κατά την συζήτηση κάθε νομοσχεδίου που αφορά την ύλη που δικάζουμε (ιδίως φορολογικό δίκαιο, ασφαλιστικό δίκαιο, περιβάλλον, δίκαιο αλλοδαπών και προσφύγων, δημόσιες συμβάσεις κλπ.).

3) Να τοποθετείται δημόσια για τις αιτίες της καθυστέρησης της απονομής της διοικητικής δικαιοσύνης αναδεικνύοντας ιδίως ότι η καθυστέρηση δεν οφείλεται στην απόδοση των δικαστών, αλλά σε νομοτελειακές αντιφάσεις του συστήματος που ζούμε, σε διαχρονική απροθυμία των κυβερνήσεων να χρηματοδοτήσουν επαρκώς τη Δικαιοσύνη, στην κακή νομοθέτηση, αλλά και στην υποστελέχωση και στα λοιπά προβλήματα που έχει η ελληνική Διοίκηση. Να παρεμβαίνει σε κάθε επιστημονική εκδήλωση με την συγκεκριμένη θεματολογία επιδιώκοντας την συμπόρευση δικαστών, δικαστικών υπαλλήλων και δικηγόρων για την επίλυση των προβλημάτων.

4) Να έχει ως πυξίδα των προτάσεών της την διεύρυνση και την παροχή δυνατότητας ακώλυτης άσκησης από όλους του δικαιώματος δικαστικής προστασίας. Ιδίως να προτείνει αλλαγές στη διοικητική δικονομία με βάση την ως άνω κατεύθυνση (π.χ. μείωση του κόστους της δίκης, κατάργηση δικονομικών εμποδίων κλπ.), αλλά και συνεκτιμώντας εξελίξεις έξω από το δικαστικό σύστημα που επιδρούν σχετικά (π.χ. αποκέντρωση ή συγκέντρωση ελεγκτικών μηχανισμών, συγχωνεύσεις ασφαλιστικών οργανισμών, μεταβολές στη νομοθεσία των νομικών προσώπων και ιδίως στις διαδικασίες δημοσιότητας κλπ.). Να αναδεικνύει εκείνους τους θεσμούς που «προσφέρουν» μόνον επιπλέον άσκοπο φόρτο (όπως π.χ. ο θεσμός του εισηγητή δικαστή στις διοικητικές διαφορές ουσίας ή ο αντίστοιχος της ενδοδικαστικής επίλυσης των διαφορών από αγωγές για απαιτήσεις από δημόσιες συμβάσεις). Να αξιώσει την δημιουργία επιτέλους ενός σώματος

πραγματογνωμόνων με επιστημονικό προσωπικό που θα λύσει μια κι έξω τα γνωστά προβλήματα σε περίπτωση που είναι αναγκαία για την επίλυση μιας διαφοράς ή διάγνωση ζητημάτων για τα οποία απαιτούνται ειδικές γνώσεις επιστήμης ή τέχνης.

5) Να υπερασπίζεται όλα τα σύγχρονα εργασιακά και ασφαλιστικά μας δικαιώματα κατά τρόπο που να μην θα λαμβάνει υπόψη την ιδιαιτερότητα του λειτουργήματός μας, πλην όμως δεν θα έρχεται σε αντιπαράθεση, αλλά θα συμβαδίζει με τις αντίστοιχες διεκδικήσεις του κόσμου της εργασίας και της επιστήμης και ιδίως των εργαζόμενων στη Δικαιοσύνη. Στη σημερινή συγκυρία της πανδημίας να αξιώνει τη λήψη μέτρων για τη διασφάλιση της υγείας όλων όσων εργάζονται και εισέρχονται στα δικαστήρια. Να πιέσει εκ νέου για την επίλυση του κτηριακού προβλήματος πολλών δικαστηρίων ή επιμέρους προβλημάτων (κλιματισμός, καθαριότητα, πρόσβαση σε ΑΜΕΑ κλπ.).

6) Να οργανώνει τακτικά συνέδρια και συναφείς επιστημονικές εκδηλώσεις και να συμβάλλει στην άνοδο του επιστημονικού επιπέδου των μελών της.

7) Να συνεννοείται με τις λοιπές δικαστικές ενώσεις για τα κοινά μας ζητήματα.

Ο σκοπός της λειτουργίας και απονομής της δικαιοσύνης οριοθετείται από το Σύνταγμα και είναι η εξυπηρέτηση του καθολικού δικαιώματος δικαστικής προστασίας. Και ναι μεν, το επίπεδο παροχής δικαστικής προστασίας σε μια χώρα συνδέεται αναπόφευκτα με το επίπεδο της οικονομίας της, η διαπίστωση, όμως, αυτή, διαφέρει από το να εργαλειοποιείται η δικαιοσύνη προς όφελος της οικονομίας. Αυτό το τελευταίο, ακυρώνει στην πράξη τον συνταγματικό σκοπό της τρίτης λειτουργίας αλλά και τη συνταγματική της κατοχύρωση, ως ουδέτερου και ανεξάρτητου κριτή των κοινωνικών ανταγωνισμών. Έτσι, αλλαγές στη δικαιοσύνη, όπως η συγχώνευση ή η κατάργηση δικαστηρίων μπορεί στα μάτια ενός καλοπροαίρετου παρατηρητή να φαίνονται θετικές, επί της ουσίας, όμως, υπαγορεύονται από κριτήρια (βλ. εξοικονόμηση κρατικών πόρων) που είναι εντελώς απομακρυσμένα από τη βελτίωση της παροχής δικαστικής προστασίας προς το σύνολο των πολιτών, το κόστος μάλιστα της οποίας, όπως προκύψει για όσους από τους ενδιαφερόμενους καταργηθούν τα

δικαστήρια στον τόπο κατοικίας τους, θα μετακυλιστεί στους ίδιους αυτούς τους ενδιαφερόμενους.

Με τις σκέψεις αυτές, κατερχόμενοι άλλωστε υπό ενιαία αντίληψη στις επόμενες εκλογές για το ΔΣ της Ένωσης, θα προσπαθήσουμε με κάθε τρόπο, μέσα και έξω από το ΔΣ, να συμβάλλουμε ώστε η Ένωσή μας να ξαναβρεί το βηματισμό της. Ζητάμε η δική μας παρέμβαση να διακλαδωθεί με την παρέμβαση εκάστου των συναδέλφων.